

Spletno nasilje nad ženskami in dekletimi

KAZALO

Uvod 1

Spletno nasilje kot oblika nasilja
na podlagi spola 1

Kaj je spletno nasilje nad ženskami
in dekleti? 1

Opredelitev oblik spletnega nasilja
nad ženskami in dekleti 2

Razpoložljivost podatkov in
raziskava 3

Odzivi kazenskega pregona 4

Zaključki in priporočila 5

Končne opombe 6

Uvod

Vse večja razširjenost interneta, hitro širjenje mobilnih informacij in splošna uporaba družabnih medijev skupaj s sedanjo pandemijo nasilja nad ženskami in dekleti je pripeljala do spletnega nasilja nad ženskami in dekleti (1), ki postaja vse večji svetovni problem, ki ima lahko tudi velike gospodarske in družbene posledice (2).

Raziskava kaže (3), da vsaka tretja ženska v svojem življenju izkusi določeno obliko nasilja, in kljub sorazmerno novemu in naraščajočemu pojavu povezanosti z internetom se ocenjuje, da vsaka deseta ženska izkusi določeno obliko spletnega nasilja po 15. letu starosti (4). Dostopnost do interneta hitro postaja nuja gospodarskega blagostanja (5) in se vse bolj obravnava kot temeljna človekova pravica (6), zato je bistveno zagotoviti, da je ta digitalni javni prostor varen za vse in krepi njihovo moč, vključno z ženskami in dekleti.

Da bi bolje razumeli naravo in razširjenost spletnega nasilja nad ženskami in dekleti, je Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) pred kratkim opravil teoretično raziskavo, da bi opredelil in analiziral obstoječo raziskavo o različnih oblikah spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ter ocenil razpoložljivost podatkov raziskave in administrativnih podatkov o tem pojavu. Ta publikacija temelji na ugotovitvah te raziskave in posledičnih priporočilih.

Spletno nasilje kot oblika nasilja na podlagi spola

Kaj je spletno nasilje nad ženskami in dekleti?

Na ravni EU pojmovanje spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ter sprejemanje zakonodaje v zvezi z njim do zdaj še ni povsem dokončano. Poleg tega ni bilo še nobene vseevropske raziskave, razčlenjene glede na spol, o razširjenosti in škodi spletnega nasilja nad ženskami in dekleti, saj v državah članicah EU obstajajo le omejene raziskave na nacionalni ravni. Vendar pa raziskava, ki je na voljo, kaže, da so ženske v primerjavi z moškimi nesorazmerno večkrat tarče nekaterih oblik spletnega nasilja. V raziskavi med 9 000 nemškimi uporabniki interneta, starimi od 10 do 50 let, je bila na primer veliko večja verjetnost, da so žrtve spletnega spolnega nadlegovanja in spletnega zalezovanja ženske kot moški, posledice teh oblik nasilja pa so bile za žrtve veliko bolj travmatične (7).

To ugotovitev podpira raziskava raziskovalnega centra Pew v ZDA iz leta 2014 (8), v kateri je bilo ugotovljeno, da čeprav so moški nekoliko bolj verjetno izpostavljeni sorazmerno „blagim“ oblikam spletnega nadlegovanja (kot sta žaljenje in sramotitev), so ženske (zlasti mlade, stare od 18 do 24 let) izkusile nesorazmerno več hudih oblik spletnega nadlegovanja, in sicer spletno zalezovanje in spletno spolno nadlegovanje.

Rezultate teh študij potrjujejo nadaljnje raziskave, ki razkrivajo pristop do spletnega nasilja, ki je omejen v smislu, da ne upošteva spola, saj sedanji dokazi kažejo, da ženske drugače doživljajo oblike nasilja in povzročeno škodo kot moški (9).

Poleg tega nas strokovnjaki svarijo pred pojmovanjem spletnega nasilja nad ženskami in dekleti kot ločenega pojava od nasilja v „resničnem svetu“, medtem ko bi ga bilo treba razumeti kot nadaljevanje nasilja zunaj spleta. Za spletno zalezovanje partnerja ali bivšega partnerja so na primer značilni enaki vzorci kot za zalezovanje zunaj spleta in gre zato za nasilje v družini (10), ki ga preprosto omogoča tehnologija (11). Dokazi potrjujejo to nadaljevanje, saj je bilo s študijo spletnega zalezovanja, opravljeno v Združenem kraljestvu, ugotovljeno, da se je v več kot polovici primerov (54 %) prvo srečanje zgodilo v resničnem svetu (12).

Poleg tega podatki raziskave agencije FRA iz leta 2014 kažejo, da je 77 % žensk, ki so bile žrtve spletnega nadlegovanja (13), od svojega intimnega partnerja doživelo tudi vsaj eno od

oblik spolnega ali/in fizičnega nasilja, vsaka sedma ženska od desetih (70 %), ki je bila žrtev spolnega zalezovanja⁽¹⁴⁾, pa je od intimnega partnerja doživela tudi vsaj eno obliko fizičnega ali/in spolnega nasilja⁽¹⁵⁾.

Opredelitev oblik spletnega nasilja nad ženskami in dekleti

Obstajajo različne oblike spletnega nasilja nad ženskami in dekleti, kot so med drugim spletno zalezovanje, pornografija brez privolitve osebe na slikah (ali pornografija iz maščevanja („revenge porn“), blatenje in nadlegovanje zaradi spola, zmerjanje z vlačugo („slut-shaming“), neželena pornografija, spolno izsiljevanje („sextortion“), grožnje s posilstvom in smrtjo, zbiranje informacij o tarči in razgaljanje njene zasebnosti na internetu („doxing“) ter elektronska trgovina z ljudmi⁽¹⁶⁾.

V tej publikaciji se inštitut EIGE osredotoča zlasti na tiste oblike spletnega nasilja nad ženskami in dekleti, ki so najtesneje povezane z nasiljem v družini, in sicer spletno zalezovanje in nadlegovanje ter pornografijo brez privolitve, ker po obstoječem vedenju resno vplivajo na žrtve.

Podobno kot pri nasilju intimnega partnerja zunaj spleta se lahko spletno nasilje nad ženskami kaže v različnih oblikah nasilja, vključno s spolnim in psihološkim nasiljem, in kot kažejo naraščajoči trendi tudi v ekonomskih posledicah, saj je sedanji ali prihodnji zaposlitveni status žrtve ogrožen zaradi spletne objave obremenjujočih informacij. Zanimariti ne smemo niti možnosti, da ima spletno nasilje tudi psihične posledice. Vendar pa je treba izkušnje žrtev s spletnim nasiljem nad ženskami in dekleti še naprej raziskovati, da bi bolje razumeli njegove posledice.

Na ravni EU ni dogovorjenih opredelitev teh oblik spletnega nasilja nad ženskami in dekleti, zato pojasnila v nadaljevanju temeljijo na pregledu literature.

Spletno zalezovanje (cyber stalking)

Spletno zalezovanje je zalezovanje prek elektronske pošte, besedilnih (ali spletnih) sporočil ali interneta. Vključuje ponovljiva dejanja, ki so posamično lahko nedolžna ali pa tudi ne, vendar pa skupaj spodkopavajo žrtvin občutek varnosti, kar povzroča njeno stisko, strah ali nemir.

Dejanja lahko vključujejo:

- pošiljanje elektronskih sporočil, besedilnih sporočil (SMS) ali posamičnih žaljivih ali grozilnih sporočil;
- objavo žaljivih komentarjev na internetu o žrtvi;

- deljenje intimnih fotografij ali video posnetkov žrtve na internetu ali s prenosnega telefona.

Da bi se ta dejanja štela za spletno zalezovanje, morajo biti ponovljiva in izhajati od iste osebe.

Spletno nadlegovanje

Spletno nadlegovanje ima lahko številne oblike, za namene te publikacije pa lahko vključuje:

- neželjeno elektronsko pošto, besedilna (ali spletna) sporočila z izrecno spolno vsebino;
- neprimerne ali žaljive navedbe na spletnih straneh družabnih omrežij ali v internetnih klepetalnicah;
- grožnje fizičnega in/ali spolnega nasilja prek elektronske pošte, besedilnih (ali spletnih) sporočil;
- sovražni govor, ki pomeni klevetanje, žaljenje, grožnje ali napadanje osebe zaradi njene identitete (spola) in drugih značilnosti (kot je spolna usmerjenost ali invalidnost).

Pornografija brez privolitve

Pornografija brez privolitve, znana tudi kot spletno izkoriščanje ali pornografija iz maščevanja („revenge-porn“), vključuje spletno razširjanje fotografij ali video posnetkov s spolno vsebino brez privolitve osebe na posnetkih. Storilec je navadno nekdanji partner, ki je v prejšnjem odnosu pridobil slike in video posnetke ter ima namen žrtev javno osramotiti in ponižati, da se ji maščuje, ker je končala njun odnos. Vendar pa ni nujno, da so storilci vedno partnerji ali nekdanji partnerji in motiv ni vedno maščevanje. Slike je mogoče pridobiti tudi z vdorom v računalnik žrtve, njene račune na družabnih medijih ali telefon, da bi ji povzročili resnično škodo v „resničnem življenju“ (kot npr. odpust z delovnega mesta).

V zadnjih letih je bilo v državah članicah EU in ZDA veliko odmevnih primerov o ženskah, ki so bile žrtve pornografije, v katero niso privolile, od katerih so številne naredile samomor⁽¹⁷⁾. Raziskave kažejo, da je do 90 % žrtev pornografije iz maščevanja žensk⁽¹⁸⁾ in da število primerov narašča⁽¹⁹⁾. Obstaja vse več spletnih strani, namenjenih deljenju posnetkov pornografije iz maščevanja, na katerih lahko uporabniki poleg slik objavijo tudi osebne podatke, kot so naslov žrtve, delodajalca in povezave na spletne profile⁽²⁰⁾.

Še en s tem povezan trend, z enako pogubnimi posledicami za žrtve, je neposredno predvajanje dogodkov spolnega napada in posilstva prek družabnih medijev. Že do sedaj v letu 2017 sta se zgodila dva odmevna primera, en na Švedskem in drugi v ZDA, pri katerih je šlo za posilstvo, katerega posnetki so bili predvajani po spletu prek funkcije „Facebook live“ ⁽²¹⁾.

Razpoložljivost podatkov in raziskava

Podatki o spletnem nasilju nad ženskami in dekleti v EU so skopi, saj je zelo malo znanega o dejanskem odstotku žrtev takega nasilja in povzročeni škodi. Najboljše razpoložljive informacije na ravni EU izvirajo iz raziskave Evropske agencije za temeljne pravice (FRA) o nasilju nad ženskami (2014), v katero so bila vključena vprašanja o spletnem zalezovanju ⁽²²⁾ in spletnem nadlegovanju ⁽²³⁾. Ker so bili v tej raziskavi prvič zbrani podatki o teh oblikah spletnega nasilja nad ženskami in dekleti v EU, ni mogoče slediti razvoju pojava in trendov glede števila žrtev skozi čas.

Razen pri eni raziskavi (na Danskem, leta 2008) nismo zasledili nobene nacionalno reprezentativne raziskave na ravni držav članic o razširjenosti spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ⁽²⁴⁾.

Ker v večini držav članic oblike spletnega nasilja nad ženskami in dekleti niso opredeljene kot kaznive, so podatki policijskih ali pravosodnih organov o tem pojavu zelo skopi. V državah članicah, kjer so oblike spletnega nasilja nad ženskami in dekleti opredeljene kot kaznive, podatki niso razčlenjeni po spolu žrtve in storilca ter odnosu med njima, kar omejuje uporabnost podatkov ⁽²⁵⁾. To pomanjkanje podatkov otežuje sposobnost izvajanja analize spletnega nasilja, ki temelji na spolu, ter primerjavo med nasiljem nad ženskami in dekleti na spletu in zunaj njega.

Poleg odpravljanja zgoraj navedenih pomanjkljivosti je potrebnih več raziskav na naslednjih področjih:

1. uporaba spletnih oglasov ali objav, ki ženske zvabijo v situacije, ki bi lahko bile škodljive („recruitment“);
2. ocena resnosti škode, ki so jo doživele ženske in dekleta, žrtve spletnega nasilja, ter posledice v njihovem življenju;
3. dobre prakse odzivanja policije in pravosodja na spletno nasilje nad ženskami in dekleti, tudi z vidika žrtve;
4. opredelitev in analiza dejavnikov tveganja in postopkov ocene tveganja za preprečevanje škode in ponovne viktimizacije.

Odzivi kazenskega pregona

Številne države članice so pred kratkim sprejele zakonodajo, ki je ciljno usmerjena na oblike spletnega nasilja nad ženskami in dekleti, tako so na primer določbe, ki opredeljujejo pornografijo iz maščevanja kot kaznivo dejanje, opredelile in uzakonile Združeno kraljestvo, Francija, Nemčija in Malta, postopki pa potekajo na Irskem in v Sloveniji. Čeprav je to korak v pravo smer, je iz študij razvidno, da trenutni pravni in politični pristopi v EU ne zajemajo na primeren način družbene in psihološke škode, ki je posledica uporabe slikovnega materiala s spolno vsebino za nadlegovanje, prisiljevanje ali izsiljevanje žensk ⁽²⁶⁾.

Poleg tega raziskave kažejo, da je odziv kazenskopravnega sektorja na ženske žrtve spletnega nasilja nad ženskami in dekleti neustrezen. Na primer od 1 160 primerov pornografije iz maščevanja, o katerih so v Združenem kraljestvu poročali v prvih šestih mesecih po opredelitvi kot kaznivega dejanja, se jih je 61 % končalo brez nadaljnjih ukrepov zoper domnevne storilca ⁽²⁷⁾.

Leta 2013 je koalicija za odpravo nasilja nad ženskami (End Violence against Women Coalition – EAW) zbrala poročila na okrogli mizi o kazenskem pregonu spletnega „nasilja in nadlegovanja“, na kateri je poudarila zaskrbljenost, da je pristop kazenskopravnih organov do spletnega nasilja in nadlegovanja manj učinkovit in drugačen od pristopa do nasilja in nadlegovanja zunaj spleta. Več udeležencev je pri prijavi kaznivega dejanja, storjenega na spletu, občutilo „popolnoma neustrezne odzive policije“ ⁽²⁸⁾.

Študije to zaskrbljenost potrjujejo, saj razkrivajo razočaranje žensk nad policijo, ki vsako posamično spletno komunikacijo navadno obravnava kot ločeno dejanje, namesto da bi proučila skupni učinek zlorabe ⁽²⁹⁾. To kaže širšo zaskrbljenost glede odziva kazenskopravnega sistema na nasilje nad ženskami in dekleti na splošno (in zlasti nasilje v družini). Poleg tega se zlasti v primerih pornografije iz maščevanja za dejanje še vedno krivi žrtev, kar kaže pomanjkanje razumevanja in osveščenosti. To stopnjuje še dejstvo, da (po raziskavi v ZDA iz leta 2014) več kot polovica žrtev zalezovanja in spletnega zalezovanja, svoje izkušnje ni dojela kot kaznivo dejanje ⁽³⁰⁾.

Ta neustrezen odziv kazenskopravnega sistema je mogoče delno pripisati napačni delitvi na nasilje nad ženskami in dekleti na spletu in na nasilje zunaj njega, katere posledica je podcenjevanje škode, ki jo spletno nasilje povzroča ženskam

in dekletom na najmanjšo možno mero ter poenostavljanje pojmovanja izkušenj žrtve kot „posamično dejanje“ in ne kot ponovljiv vedenjski vzorec.

Te ugotovitve kažejo potrebo po oblikovanju učinkovitih političnih pobud na ravni EU in držav članic, ki morajo med drugim vsebovati usposabljanje osebja v policijskem in pravosodnem sektorju za kampanje osveščanja o spletnem nasilju nad ženskami in dekleti.

Dobre prakse

Zakonodaja

V Združenem kraljestvu je aprila 2015 deljenje zasebnih fotografij ali video posnetkov s spolno vsebino brez privolitve osebe na posnetkih, da bi jo spravili v stisko, postalo kaznivo dejanje, ki se kaznuje z zaporno kaznijo do največ dveh let ⁽³¹⁾. Septembra 2016 je bilo objavljeno, da je bilo od začetka veljavnosti zakona kazensko preganjanih že več kot 200 oseb ⁽³²⁾.

Medtem je Francija leta 2016 sprejela zakon o digitalnem kriminalu „Digital Republic Law“, ki predpisuje strožje kaznovanje krivcev pornografije iz maščevanja. Po novi zakonodaji storilec grozi dvoletna zaporna kazen ali globa v višini 60 000 EUR ⁽³³⁾.

Enake določbe je uzakonilo nemško sodišče, ki je leta 2014 proglasilo, da je po pozivu za izbris shranjevanje zasebnih fotografij prejšnjega partnerja nezakonito ⁽³⁴⁾.

Raziskava in inovacije

Nacionalni center za spletno zalezovanje v Združenem kraljestvu (National Centre for Cyber-stalking Research (NCCR)) ⁽³⁵⁾ je leta 2009 začel raziskavo in analizo o razširjenosti, razlogih, posledicah in oceni tveganja spletnega nasilja nad ženskami in dekleti. Leta 2011 je objavil rezultate o razširjenosti, naravi in posledicah spletnega zalezovanja ⁽³⁶⁾, trenutno pa izvaja anketo o posledicah in razširjenosti pornografije iz maščevanja. Pozneje v letu 2015 je bila odprta telefonska številka za pomoč žrtvam pornografije iz maščevanja, na kateri je bilo v prvih šestih mesecih delovanja zabeleženih 2 000 klicev ⁽³⁷⁾.

Slovenija bo julija 2017 začela projekt „CYBERVAW“, namenjen razvijanju osveščanja in izobraževalni dejavnosti, ki širita jasno sporočilo o ničelni strpnosti do nasilja nad ženskami in dekleti, s posebnim poudarkom na preprečevanju spletnega nasilja in nadlegovanja na podlagi spola, kot obliki nasilja nad ženskami in dekleti ⁽³⁸⁾.

Zaključki in priporočila

Iz vsega sledi, da zaradi trenutnega pomanjkanja raziskav in podatkov na ravni EU v EU ni mogoče ustrezno oceniti razširjenosti ali posledic spletnega nasilja nad ženskami in dekleti. Vendar pa obstaja vse več dokazov, da ta naraščajoči pojav nesorazmerno prizadene več žensk in deklet ter ima hude posledice v resničnem življenju žrtev. Da bi bolje določili razširjenost in dejavnike tveganja spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ter učinkovite odzive politike nanj, je treba prednostno oblikovati orodja za merjenje in količinsko opredelitev teh vrst dejanj.

Priporočila v nadaljevanju so v skladu z mednarodnim pravnim okvirom človekovih pravic, vključno z Istanbulsko konvencijo, ter temeljijo na pregledu obstoječe literature in dokazov. Njihov končni cilj je podpora državam članicam EU pri izboljšanju institucionalnih odzivov na spletno nasilje nad ženskami in dekleti, da bi zaščitili ženske na spletu in zunaj njega.

1. Odzivi politike bi morali biti zasnovani na upoštevanju dejstva, da je spletno nasilje nad ženskami in dekleti oblika nasilja nad ženskami. V strategije za obravnavanje spletnega nasilja nad ženskami in dekleti je treba vključiti glas žensk, ki so žrtve tega pojava.
2. V bližnji prihodnosti je na spletišču Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve treba posodobiti opredelitve kibernetškega kriminala z vključitvijo oblik spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ali pa v tretji del opredelitve vsaj vključiti sovraštvo do žensk ⁽³⁹⁾.
3. EU bi si morala prizadevati za dogovor o opredelitvah oblik spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ter te oblike nasilja vključiti v zakonodajo EU za zagotovitev, da imajo žrtve tega nasilja v državah članicah dostop do pravnega varstva in posebnih storitev pomoči.
4. Ena od prednostnih nalog na ravni EU bi moralo biti izboljšanje podatkov, ki niso razčlenjeni po spolu, o razširjenosti in škodi spletnega nasilja nad ženskami in dekleti ter razvoj kazalnikov merjenja učinkovitosti ukrepov.
5. Kateri koli pristop obravnave pojava pa žensk in deklet ne sme prikrajšati za širši javni prostor, ki ga pridobijo z internetno povezavo. V prihodnjo vseevropsko raziskavo nasilja na podlagi spola bi morali vključiti vprašanje, ali se ženske in dekleta izogibajo spletnim prostorom iz strahu, da bodo žrtve spletnega nasilja.
6. Potrebna je kvantitativna in kvalitativna raziskava, ki bo proučila sistemske odzive na podlagi vidika žrtve.
7. V odzive politike na kibernetški kriminal bi bilo treba vključiti usposabljanje o vidiku spolov pri spletnem nasilju nad ženskami in dekleti.
8. Potrebne so kampanje za osveščanje žensk in deklet o spletnem nasilju nad njimi, njihovih zakonitih pravicah in razpoložljivih storitvah pomoči.
9. Treba je razviti preventivne ukrepe, ki vključujejo sektor IKT, vključno s sprejetjem samoregulativnih standardov, da se preprečijo škodljivi spolni stereotipi in širitev ponižujočih podob žensk ali slikovnega gradiva, ki povezuje spolnost z nasiljem.
10. Pomembno je, da institucije in agencije na ravni EU, ki se bojujejo proti kibernetškemu kriminalu, te oblike obravnavajo na podlagi spola, zlasti spletno zabljanje ali „novačenje“ žensk in deklet v škodljive položaje, kot je trgovina z ljudmi.

Končne opombe

- (¹) Svet Evrope je opredelil „nasilje nad ženskami“ kot „kršitev človekovih pravic in oblika diskriminacije žensk ter vsa nasilna dejanja zaradi spola, ki ženskam povzročijo ali bi lahko povzročila fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice ali trpljenje, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljni odvzem prostosti, ne glede na to, ali do njih pride v javnem ali zasebnem življenju“ (<https://rm.coe.int/168008482e>).
- (²) Komisija ZN za širokopasovne povezave in digitalni razvoj (2015). *Cyber Violence Against Women and Girls: A WorldWide Wake-Up Call* (Spletno nasilje nad ženskami in dekleti: alarm za ves svet). Na voljo na spletnem naslovu: http://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2015/cyber_violence_gender%20report.pdf?vs=4259.
- (³) World Health Organization, Department of Reproductive Health and Research, London School of Hygiene and Tropical Medicine, South African Medical Research Council (2013) (Svetovna zdravstvena organizacija, oddelek za reproduktivno zdravje in raziskave, Londonska šola za higieno in tropsko medicino, svet za medicinske raziskave). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*, str. 2 (Globalne in regionalne ocene nasilja nad ženskami: razširjenost in učinki na zdravje spolnega nasilja intimnega partnerja in zunajpartnerskega spolnega nasilja). Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/9789241564625/en/>.
- (⁴) Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2014). *Violence against women: an EU-wide survey - Main results* (Nasilje nad ženskami – vseevropska raziskava – glavni rezultati). Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, str. 104. Na voljo na spletnem naslovu: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>.
- (⁵) Namen cilja 9.C ciljev trajnostnega razvoja je vsakomur zagotoviti cenovno ugoden dostop do interneta kot potrditev njegovega razvojnega potenciala (glej: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg9> in <https://www.one.org/us/2015/09/26/the-connectivity-declaration-demanding-internet-access-for-all-and-implementation-of-the-global-goals/>).
- (⁶) ZN, Svet za človekove pravice (2016). Nezavezujoča resolucija. Člen 32: *Spodbujanje, varstvo in uživanje človekovih pravic na internetu*. Na voljo na spletnem naslovu: www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf.
- (⁷) Staude-Müller, F., Hansen, B., Voss, M. (2012). How stressful is online victimization? (Kako stresna je spletna viktimizacija?) Učinki dogodka na osebnost in značilnosti žrtve. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(2). Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17405629.2011.643170>.
- (⁸) Raziskovalni center Pew (2014). *Online Harassment* (Spletno nadlegovanje) Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.pewinternet.org/2014/10/22/online-harassment/>.
- (⁹) Maple, C., Shart, E., Brown, A. (2011). *Cyber stalking in the United Kingdom: An Analysis of the ECHO Pilot Survey* (Spletno zalezovanje v Združenem kraljestvu: analiza pilotne študije Generalnega direktorata za humanitarno pomoč in civilno zaščito – ECHO). Univerza v Bedfordshiru. Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17405629.2011.643170>.
- (¹⁰) „Nasilje v družini“ je opredeljeno kot: vzorec napadalnega vedenja in prisiljevanja, ki vključuje fizična, spolna in psihološka dejanja in tudi ekonomsko prisilo ter ki ga odrasli ali mladoletniki lahko uporabijo nad svojimi intimnimi partnerji brez njihovega privoljenja. Zaradi posledičnega sramu, strahu in nemoči je prijav teh dogodkov zelo malo in zato tudi sorazmerno malo obsodb. Največje breme nasilja intimnega partnerja nosijo ženske, ki so žrtve nasilja svojih partnerjev (<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus/terms/1265>).
- (¹¹) Burney, E. (2009). *Making People Behave: Anti-Social Behaviour. Politics and Policy*. Routledge (Nesocialno vedenje. Politika in politike). In Chakraborti, N. in Garland, J. (2009). *Hate Crime: Impact, Causes and Responses*. 2nd Ed. London: Sage Publications Ltd. (Kazniva dejanja iz sovraštva: vpliv, vzroki in odzivi).
- (¹²) V skladu s številnimi raziskavami, med katerimi so tudi raziskave avtorjev Pathéja in Mullen (1997), ženske spletno zalezovanje občutijo bolj travmatično kot moški. (Pathé, M. in Mullen, P. E. (1997). Vpliv zalezovalcev na njihove žrtve. (Povzetek) *British Journal of Psychiatry, januar 1997, 170(1)* 12-17. Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9068768#>.
- (¹³) 11 % žensk je prejelo neželena žaljiva elektronska poštna sporočila ali besedilna sporočila z izrecno spolno vsebino oziroma so bile deležne neprimernih in žaljivih navedb na spletiščih družabnih omrežij. (Agencija FRA (2014). *Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava*. Poročilo o glavnih rezultatih, točki 29 in 95. Na voljo na spletnem naslovu: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>).

- (¹⁴) V EU je 5 % žensk izkusilo določeno obliko spletnega nasilja po 15. letu starosti (agencija FRA, 2014: 87). Spletno zalezovanje je v tem primeru vključevalo zalezovanje prek elektronske pošte, besedilnih sporočil ali interneta.
- (¹⁵) Statistična analiza inštituta EIGE. 1 044 žensk je bilo žrtev ene ali več od treh oblik spletnega zalezovanja, od katerih je 727 bilo žrtev vsaj ene ali več oblik fizičnega ali/in spolnega nasilja intimnega partnerja. Kot del spletnega nadlegovanja je od 677 žensk, ki so navedle, da so bile žrtve vsaj ene od treh oblik, opredeljenih kot spletno nadlegovanje, 518 (77 %) bilo žrtev tudi vsaj ene od oblik fizičnega ali/in spolnega nasilja intimnega partnerja.
- (¹⁶) Na ravni EU ni dogovornih opredelitev. Pojasnilo o posamezni obliki spletnega nasilja nad ženskami in dekleti je na voljo na spletnem naslovu: <http://wmcspeechproject.com/online-abuse-101/>.
- (¹⁷) Na primer:
- Italijanka Tiziana Cantone je leta 2016 naredila samomor, potem ko je bila žrtev pornografije iz maščevanja in je bila odpuščena iz službe: <http://www.bbc.com/news/world-europe-37377286>;
 - 15-letna Amanda Todd iz Kanade je leta 2012 storila samomor, potem ko je njen partner na spletu objavil njene fotografije brez njenega privoljenja: <http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/19960162/amanda-todd-memorial-for-teenage-cyberbullying-victim>;
 - 17-letna Brazilka iz kraja Piauí si je leta 2013 vzela življenje, potem ko je njen partner na spletu objavil njune spolne fotografije brez njenega privoljenja: <https://www.bustle.com/articles/9485-revenge-porn-legislation-called-for-in-brazil-following-17-year-olds-suicide>.
- (¹⁸) V skladu z raziskavo iz leta 2015 pobude za državljanske pravice na spletu: <https://www.cybercivilrights.org/wp-content/uploads/2014/12/RPStatistics.pdf> (opomba: v tej raziskavi je sodelovalo najlažje dosegljivo število 1 606 anketirancev).
- (¹⁹) Glej: <https://www.theguardian.com/technology/2015/jul/15/revenge-porn-cases-increase-police-figures-reveal>.
- (²⁰) Ko se ena domena zapre, se navadno pojavijo številni dvojniki. Najodmevnejši primer spletne pornografije iz maščevanja je bila spletna stran „Is Anyone Up.com“, ki je imela 350 000 ogledov na dan, in je, potem ko so jo leta 2012 odstranili s spleta, navdihnila številne spletne strani s podobno vsebino: <https://www.theguardian.com/culture/us-news-blog/2012/dec/06/hunter-moore-isanyoneup-revenge-porn-website>.
- (²¹) <http://www.bbc.com/news/world-europe-38717186> in <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/chicago-teenager-gang-rape-facebook-live-video-dozens-watched-a7642866.html>.
- (²²) Žrtve spletnega zalezovanja, tj. zalezovanja prek elektronske pošte, besedilnih sporočil ali interneta, so zlasti mlade ženske. V državah EU-28 je bilo 4 % vseh žensk, v starosti od 18 do 29 let, ali 1,5 milijona v 12 mesecih pred razgovorom žrtev spletnega zalezovanja, medtem ko je bilo takih žensk v starosti 60 let ali več le 0,3 %. (Agencija FRA, 2014. *Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava*. Poročilo o glavnih rezultatih. Na voljo na spletnem naslovu: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>).
- (²³) Spolno nadlegovanje: neverbalne oblike vključno s spletnim nadlegovanjem; 11 % žensk je prejelo neželene, žaljive elektronske pošte ali besedilna sporočila z izrecno spolno vsebino oziroma so bile deležne neprimernih in žaljivih izjav na spletiščih družabnih omrežij (glede na izkušnje od 15. leta starosti naprej). (Agencija FRA, 2014. *Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava*. Poročilo o glavnih rezultatih. Na voljo na spletnem naslovu: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>).
- (²⁴) K. Helweg-Larsen, N. Schütt in H.B. Larsen (2012). Predictors and protective factors for adolescent Internet victimization: results from a 2008 nationwide Danish youth survey. *Acta Paediatrica*, 101(5), 533–539 (Napovedni znaki in zaščitni dejavniki viktimizacije mladoletnih na internetu: rezultati nacionalne danske raziskave iz leta 2008).
- (²⁵) Anglija in Wales sta na primer leta 2014 pornografijo iz maščevanja opredelila za kaznivo dejanje. BBC je od aprila do decembra 2015 analizirala zaprosila za dostop do informacij iz 31 policijskih postaj v Angliji in Walesu, čeprav v večini primerov spol žrtve in odnos s storilcem nista bila zabeležena, kar omejuje uporabnost podatkov: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1T6bqWcss-4JKu7L9LV11VLy-z8FeYPUP42ZW-SNe3Gmw/edit?usp=sharing>.
- (²⁶) Henry, N. and Powell, A. (2015). Beyond the „sext“: Technology-facilitated sexual violence and harassment against adult women. *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 48(1), 105 (Onkraj sekstanja: tehnološko omogočanje spolnega nasilja in nadlegovanja odraslih žensk).
- (²⁷) <http://www.bbc.com/news/uk-37278264>
- (²⁸) Koalicija za odpravo nasilja nad ženskami (End Violence against Women Coalition – EAW) (2013) *New Technology: Same Old Problems. Report of a roundtable on social media*

and violence against women and girls (Nove tehnologije: iste stare težave. Poročilo z okrogle mize o družabnih medijih in nasilju nad ženskami in dekleti). Na voljo na spletnem naslovu: http://www.endviolenceagainstwomen.org.uk/wp-content/uploads/Report_New_Technology_Same_Old_Problems.pdf, str. 5.

⁽³⁹⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/cybercrime_en

⁽²⁹⁾ Glej opombo 11.

⁽³⁰⁾ Nobles, M. R., Reyns, B. W., Fox, K. A. in Fisher, B. S. (2014). Protection against pursuit: A conceptual and empirical comparison of cyberstalking and stalking victimization among a national sample. *Justice Quarterly*, 31(6), 53–65 (Zaščita pred pregonom: konceptualna in empirična primerjava med spletnim zalezovanjem in viktimizacijo zalezovanja v nacionalnem vzorcu).

⁽³¹⁾ Crown Prosecution Service guidelines on prosecuting the offence of disclosing private sexual photographs and films (Smernice državnega tožilstva v Crownu o pregonu kaznivega dejanja razkritja zasebnih spolnih fotografij in filmov). Na voljo na spletnem naslovu: http://www.cps.gov.uk/legal/p_to_r/revenge_pornography/.

⁽³²⁾ Crown Prosecution Service (2016) *Violence against women and girls: Crime report 2015-16*, str. 11 (Državno tožilstvo v Crownu (2016): Nasilje nad ženskami in dekleti, Poročilo o kaznivih dejanjih za obdobje 2015–16). Na voljo na spletnem naslovu: http://www.cps.gov.uk/publications/docs/cps_vawg_report_2016.pdf.

⁽³³⁾ <https://www.transatlantic-lawyer.com/2016/09/france-the-new-digital-law-is-adopted/>

⁽³⁴⁾ <https://www.theguardian.com/technology/2014/may/22/revenge-porn-victims-boost-german-court-ruling>

⁽³⁵⁾ <https://www.beds.ac.uk/research-ref/irac/nccr>

⁽³⁶⁾ Maple, C., Shart, E., Brown, A. (2011). *Cyber stalking in the United Kingdom: An Analysis of the ECHO Pilot Survey* (Spletno zalezovanje v Združenem kraljestvu: analiza pilotne študije Generalnega direktorata za humanitarno pomoč in civilno zaščito). Univerza v Bedfordshiru. Na voljo na spletnem naslovu: https://www.beds.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0003/83109/ECHO_Pilot_Final.pdf.

⁽³⁷⁾ Sporočilo za javnost vlade Združenega kraljestva (2015). Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.gov.uk/government/news/hundreds-of-victims-of-revenge-porn-seek-support-from-helpline>.

⁽³⁸⁾ Poročilo visokega komisarja za človekove pravice o načinih zaježitve digitalnega razkoraka po spolu z vidika človekovih pravic – odziv Slovenije. Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/GenderDigital/SLOVENIA.docx>.

Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) je evropsko znanstveno središče za vprašanja enakosti spolov. EIGE z zagotavljanjem posebnega strokovnega znanja ter primerljivih in zanesljivih podatkov o enakosti spolov v Evropi oblikovalce politik in vse ustrezne institucije podpira v prizadevanjih, da bi enakost žensk in moških postala realnost za vse Evropejce.

© Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), 2017.
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

